

Píše se rok 1948 a 21. října přichází na svět do rodiny Josefa a Marie Randových druhorozený, avšak první syn, Josef, náš pamětník a současně dědeček jedné z autorek projektu.

Poté přibýly do rodiny ještě tři děti, takže rodina Randových se skládala ze sedmi členů. Josef se narodil ve vesnici Záhoří, což je asi 6 km od Humpolce, kde také chvíli bydleli u jeho prarodičů. Poté se odstěhovali do Jezdovic, ale ani tam dlouho nepobyli, neboť Josefův otec dostal jako okresní předseda zemědělského družstva byt v Třešti. Tím ale útrapy stěhování nekončí. Bydleli totiž ve starém lihovaru, který byl odsouzený k stržení. Přes útrapy s naprosto nevyhovujícími podmínkami nakonec dostali krásný družstevní byt.

Maminka byla s dětmi dlouho doma. Když se malému Josefovi stal v první třídě vážný zdravotní úraz a zůstal doma se zlomenou nohou, dokonce ho i sama vyučovala. Poté nastoupila do práce v dřevařském podniku Interiér Třešť. Za Josefova dětství byl veliký nedostatek všech potravin a zboží. Když ho maminka poslala do mlékárny pro máslo, paní prodavačka mu mohla prodat pouze půl kostky másla. Avšak jedna neznámá paní, která stála za Josefem ve frontě, se zřekla své půlky másla, aby Josef dostal celé. Jednou Josefovi ukradli na stadionu zimní boty a nechali tam jiné, roztrhané. Jelikož rodina neměla na nové, celou zimu musel chodit v těch cizích, roztrhaných. Zeleninu zase dávala dětem paní učitelka, která k dětem měla velmi srdečný a blízký vztah.

Často chodili na výlety do přírody, vařili si bramborový guláš a pomáhali za pěkného počasí paní učitelce na zahradě. Paní učitelka se však dokázala také spravedlivě rozčílit. Na svačinu děti dostávaly za korunu hrnek mléka a rohlík. Josefova spolužačka se už nemohla dočkat a jak neklidně poskakovala kolem hrníčků, najednou jí odletěla teniska z nohy a spadla Josefovi přímo do mléka.

Paní učitelka neváhala a spolužačku tou teniskou vyplatila. Josef samozřejmě chodil do pionýrské organizace, ale čas trávili hlavně výpravami do přírody a za dobrodružstvím.

Následovala léta učení v Pelhřimově, kde se Josef vyučil jako obráběč kovů a poté nastoupil do podniku Agrostroj Třešť, kterému zůstal věrný po celý svůj život. V devatenácti letech narukoval na vojnu do Frýdku Místku, kde sloužil u protiletecké obrany. Nedostatek surovin se projevil i tam, jelikož v zimě neměli dostatek uhlí a dříví, byli mladí vojáci často nuceni rozštípat dveře či starý nábytek v kasárnách, aby si zatopili. Pouze jednou za čtrnáct dní tekla teplá voda, aby se mohli umýt. V zimě nesměli vytírat, neboť mokrá podlaha namrzala a stávala se nebezpečnou.

V době okupace sovětskými vojsky velící důstojníci opustili frýdecká kasárna a nechali vojáky napospas sovětské armádě, která přijela otevřenými branami na prostranství kasáren a namířila hlavně děl proti budovám. V Ostravě probíhaly veliké demonstrace proti okupantským vojskům a mladého Josefa začali připravovat na boj proti demonstrantům. Josef se proti tomuto rozkazu postavil, neboť nemohl střílet do lidí. Jeho velitelé mu však řekli, že nemá na výběr. Naštěstí k zásahu nedošlo.

Josefův otec byl přesvědčený straník, který myšlenky komunismu věřil bezvýhradně. Josef ale po zkušenostech z vojny pochopil, že komunistický režim je v mnohém špatný a velice své názory přehodnotil. To ho také vystavovalo neustálým sporům s otcem a občasným názorovým problémům v práci. Čin Jana Palacha na Josefa silně zapůsobil, neboť si dovedl představit, jak byl Jan Palach zklamaný tím, co po okupaci v Československu nastalo.

V době normalizace byly dnes běžné potraviny velikou vzácností. Josef si vzpomíná na svoje první tuzexové kalhoty, které ho stály celou jeho výplatu, tedy 600 korun. Závozník u nich v podniku si rád dělal legraci z ostatních, takže jednou vtrhl na dílnu se slovy: „Ženský, mají banány!“ Ženy nechaly práce a běžely pro banány, které samozřejmě nepřivezli. Josefův kolega si dokonce na sebe pověsil umakartovou desku s nápisem: „Dejte mi uhlí pro moje

mrznoucí děti.“ Uhlí dostal, ale také pokutu za ukradenou a zničenou desku. Ani ve zdravotnictví se lidem nedostávalo kvalitní péče. Kdykoliv Josef přišel za závodním lékařem, vyslechl si větu: „Tak dáme jako obvykle, acylpyrin, penicilin a kapky proti rýmě.“

Josef je už od dětství veliký sportovec. Vedle sportů, které provozoval s kamarády ve volném čase, jako byl fotbal či lyžování, propadl své veliké životní vášni, a tou je hokej. Dokonce v Třešti trénoval mladší dorost, sháněl peníze na opravu stadionu v Třešti, na autobusy pro kluky, aby mohli jezdit na zápasy. Po víkendovém zápasovém

maratonu, kdy se často vraceli velmi pozdě domů, šel druhý den nevyspalý do práce. Trénování ho naplňovalo, bavilo a rád pracoval s mladými lidmi. Je škoda, že po něm už nikdo hokej v Třešti neudržel, ale i tak to stálo za to.

Dnes si Josef Randa užívá zaslouženého odpočinku v důchodu, ale stále zůstává aktivním sportovcem, nadšencem hokeje a hrdým dědečkem.

